

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

E LŐ F I Z E T E S I Á R :		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Égész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A kormány együttes kihallgatása.

Zombor, október 21.

A mostani válság során annyi bizar eszme és terv merült fel már különösen odaát, hol — természetesen a maguk szája ize szerint — nagyobb hévvel és szenvedelemmel foglalkoznak a válság megoldásának kérdésével, mint mink, akiket elsősorban érdekel és illet, hogy a minisztérium együttes kihallgatásának szokatlan formája nem lepett meg senkit. Legfőleg azon csodálkozunk, hogy a kibontakozásnak magyar részről felállított feltételeit az együttes kihallgatás révén leszerelhetőnek tekinthették a korona tanácsadói. Magunk megnyugtatásául azonnal megállapítjuk, hogy a dőre emberek balga reményei ezuttal is hivságosoknak bizonyultak.

A válság során az együttes kihallgatás épügy nem lendített semmit, mint nem az egyes kihallgatások. A magyar kormány tagjai ugyanazon felfogásnak voltak kifejezői az együttes kihallgatáson, mint magános kihallgatásaikon. Wekerle itt is a nemzeti engedményekkel megtámogatott készfizes felvételé-

ben jelölte meg az alkotmányos kormányzás lehetőségének föltételét; gróf Andrassy Gyula is úgy az együttes tanácskozáson, mint ezt megelőzőleg több mint másfél órás magánkihallgatásán rendületlenül ragaszkodott katonai követeléseikhez; végül Kossuth Ferenc sem mutatkozott hajlandónak lemondani a függetlenségi párt legfőbb követeléséről, a nemzet gazdasági önállóságának biztosításáról.

A királynak módjában volt meggyőződnie arról, hogy a kormány teljesen egyetért a válság megoldásának első feltételére, a nemzet jogos követeléseinek teljesítésére nézve és hogy a kibontakozás tervkövácsei: Wekerle, Andrassy és Kossuth csupán a teljesítendő kívánságok sorrendjében és mértékében térnek el egymástól. Szóval még egyszer — isten tudja, hányadszor — megérthette az egész kormány nyilatkozatából is, hogy nemzeti engedmény nélkül, a nemzet törvényben gyökerező jogos kívánságainak kellő figyelembevételével alkotmányos kormányzásra, azaz a tavaszi mozgósítás, az annexió s a dreadnoughtok

parlamentari megszavazására komoly magyar államférfiu nem vállalkozhatik s nem is vállalkozik.

És még egyet tapasztalhatott a király. Az a kívánsága, melyet az egyenként kihallgatott magyar államférfiak előtt is és most az együttes kihallgatáson az egész ügyvivő kormány előtt is nyomatékosan hangoztatott, t. i. hogy igyekezzenek a koalíciót legalább addig összetartani, míg a mostani kormány a paktumban vállalt feladatokat, nevezetesen az általános választójogi törvényt és az időközben felmerült rendkívüli költségeket parlamentileg elintézi, teljesíthetetlen.

Annál csodálatosabb, hogy az együttes tanácskozást mégis ezzel a kívánsággal rekesztette be a felség. A kormány felmentés helyett olyan megbízást nyert, melynek boldogabb időben sem tudott megfelelni, nemhogy most teljesíteni képes volna. A darabokra tört edénynek összeragasztgatása háladatlan feladat; egy új edény készítése bizonyára kevesebb időbe és kisebb fáradságba kerülne s amellet az új edény szebb is, jobb is volna, mint az

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Egy levél a sok közül.

Írta: **Németh Elekne Andaházy Irén.**

Kedves Gizellám!

Ezer örömmel sietek kívánságnak eleget tenni s a József kir. herceg nevével viselő szanatórium ügyére vonatkozólag — tudomásom szerint — a kívánt felvilágosításokat megadni, annál is inkább, mert ismerve minden szépért, jóért lelkesülni kész szívedet s a büntetlenül szenvedő emberiség iránt mindenkor tanusított részvételedet: hiszem és remélem, hogy a szép és nemes ügynek tebenned egy buzgó apostolt, egy lelkes bajnokot szerzhetek meg.

Nagyszerűek, meghatók az emberbaráti művek és intézmények! S ha a létezésnek legborzasztóbb, legviszariasztóbb teremtménye az ember vértiss haragjában és vak elvadultságában; viszont imáadásra méltó felistenné magasztosul a felebaráti szeretet erőnyében, a könyörületeségnek és irgalomnak hivalkodástól ment, csendes munkájában.

Van-e, kell-e szebb elnevezés ennél: „jó ember?“ Emberies és jó! Rövid kis jelző mindkettő és mégis mily hosszú lán-

colata az érdemeknek és erényeknek fűződik ahhoz, akit méltán megilletnek.

Midőn az emberiség és jóság kezét fognak és egyesülnek a közös munkára, létrehozva ama jótékony célu egyleteket, melyeknek egyedüli jogcíme az, hogy az anyagi nyomort enyhítsék: akkor beteljesedik a szenvedő emberiségnek második megváltása nem „az igével, hanem tettel“.

Lásd kedvesem azon állításodat, hogy „a mai nemzedéket gyökerében megtámadta egy pusztító ragály, mely nem hágy belőle mást, mint hust, vért és jóleső kövérséget s amely ragályt úgy hívják, hogy önzés“, — fényesen megcáfolja a tapasztalás. Mert habár tagadhatlan, hogy az erkölcsök hanyatlanak, köz és társadalmi állapotaink romlanak, mégis a közöny és önzés sivatagából oázisként ki-kibukkannak az idealizmusnak mosolygó virányai.

Ráutalok csupán az emberbarátság eszméjére, mely sohasem aratott fényesebb diadalokat, mint épen mostanában.

Jön a tél könyörtelen, nedves hidegével, ezer viszontagságaival, fájó nyomorával és temérdek az üres, korgó gyomor, a didergő ember és munka nélkül való kéz... Csak egy szó, egy kiáltás kell: Kenyeret az éhezőknek! Ruhát a didergőknek! És mintegy varázsütésre terem a kenyér garmadával és

a ruha halomszámra. Jut hus is, szalonna is a kenyér mellé, meleg kendő, bélelt kabát a dermedt tagokra. Mert van áldozatkészség és adakozó kedv a nemesen érző magyar közönség szívében.

Csak a szövetkezésnek és emberszeretnek bővös erején törhetik meg ama vasvértetű sötét hatalom, melynek neve: önzés, nyomorúság.

Szent dolog az, mikor sok lélek egy akarásban egyesül!...

Most pedig, midőn a szegénysorsu tüdőbetegeknek nyomorúsága és a fájó keblek millió sóhajtásai meddő sopánkodás és tehetetlen sajnálkozás helyett ime! tette ragadta a jó emberek legjobbjait és országszerte elhangzott gyujtó jelszavuk: „Szanatóriumot a tüdővészből szenvedőknek!“ megmozdult az egész társadalom és a felebaráti szeretetnek magasztos érzete háramlik végig a hőlepte bércektől le az alföldi rónáig.

Városkánk lakosságának minden rétegéből vallás-, rang- és korkülönbség nélkül most szervezkedik ama lelkes, irgalmas sereg, melynek célja leend az emberszeretet jegyében megfogamzott szanatóriumi eszmének diadalra segítése a mi vidékünkön is.

Ehhez nemcsak jószív kell és nemesak jóakarát, hanem — pénz is; még pedig temérdek sok pénz, tömött pénztárca. Ami

apró cserepekből jól-rosszul összerótt régi. El lehet képzelni, mekkora lelkesedéssel igyekeznek majd a kormány összeforrasztgatni azt a koalíciót, melyet képtelen volt a széteséstől megmenteni.

Az egész együttes kihallgatásban egyetlenegy mozzanat hathat megnyugtatólag: a felségnek az a határozott kijelentése, hogy alkotmányos uton óhajtja a válságot megoldani. Vajha ne tartana soká ez alkotmányos utnak keresése, kivált mikor már annyian és annyiszor mutattak reá!

Védjétek meg a gyermekeket!

Van szemünk — és nem látunk; van fülünk — és nem hallunk! Közömbösen sietünk legtöbbször az utcákon; a saját ügyeinkben értékes nekünk az idő s nincs tekintetünk, figyelmünk oly dolgok iránt, melyek sokszor fontosabbak, mint apró teendőink, amelyek elintézése érdekében annyira sietünk. Gyorsan elhaladunk a toladó koldus mellől, aki utunkat állja, figyelemre alig méltatjuk azt a másik halvány alakot, mely nyomorúságában félnék tekintetével észre akarja magát vettetni. A gyermekek kétszeres gyámolatlanságára se hederítünk, nem törődéssel látjuk őket az utcán, nem figyelünk a kisebbek fizikai tehetetlenségére, amint ügyet nem vetünk a nagyobbak erkölcsi kicsapongásaira, akiknek neveltségét, rakoncátlankodásait mindaddig észre sem vesszük, míg azok nekünk közvetlenül nem esnek terhünkre.

Nem minden anyának, csak a legkevesebbnek áll módjában a gyermekekre az utcán személyesen felügyelni. A fiatalabbakat cseléddel küldik el, az iskolás gyermekek maguk járnak az utcán.

A gyermekeknek a cselédekkel való

sétálása közben gyakran fordulnak elő jelentékteleneknek látszó esetek, melyek súlyos következményeket vonnak maguk után. A sok közül csak egyet említünk: Az uton két cselédleány sétálgat; az egyik úgy visz egy apró babát a karján, amint nem kellene vinnie; a másik maga után vonszol egy lassan csoszogó, elfáradt gyermeket. Ha érzi, hogy a gyermek ránehezedik a kezére, úgy egy rángatással, mely az ízületben és a hátgerincben kellemetlen utóérzést kelt, gyorsabb menésre serkent. Ez a cselédleány sikeresen működött a jövő számára — megvetette alapját a zsenge, fejlődésben levő teremtés gerincferdítésének.

A nagyobb gyermekek utcai viselkedése is sok meglígyelésre ad alkalmat. Az iskolában véget értek az előadások. A tanító, a tanítónő az iskola kapuja elé vezették az osztályokat, még egy utolsó, sok esetben aggályos tekintetet vetnek a tanulócseregére, mely minden irányba elszéled.

A gyermekek hosszú időn át nyugodtan ültek egy helyen, az ifjusági élénkség tulteng s illetlen módon tör ki. Itt egy pajkos fiu lerántja egy másik halvány, gyenge szervezetű fiu sapkáját, mellyel labdázik. Emitt két cseperedő fickó antik harcosok módjára birkózik, csak hogy éppen ehhez az utca nem a megfelelő aréna. Az utcasarok mellett borzas, kócos haju fiuk, mint könnyű szárnyu Atalanták futkosnak, futóversenyt rendezve. Amott egy halvány legényke áttör azon a csoporton, mely egy „műkereskedő“ alacsony műfajú képeiben gyönyörködik, egy másik fiu mohón meggyújtja az a szívarecutakot, melyet egy arra haladó eldobott. A zsákmány még egy másik fiut is odacsalt, aki azt el akarja tőle venni. Mindkét oldalról homéri szitkok özönlének, míg nem nyulnak a fegyverekhez; egy tankönyv, egy vonalzó repül a kemény fejekre, szerencsére csak ezek az áldozatai a heves csatározásnak.

Mi meg elmegyünk mellettük és

nem látunk nem hallunk s mégis mily könnyű volna minden felnőttnek megmondani ezeknek a gyermekeknek, hogy magaviseletük illetlen, tisztességtelen, hogy az utca nem gyülekezési hely, a drága pénzen vásárolt ruhadarabok és taneszközök sem játékszerek, sem fegyverek. A leghihetlenebb hatást lehet elérni, sokkal nagyobb, mint tanítók és szülők elérhetnek, ha megmagyarázzák a gyermekeknek, hogy viselkedésük, cselekedeteik idegenek megbotránkozását idézi fel. Ahhoz szokva vannak már a gyermekek, hogy az iskolában, amint hiszik, szükségességéből, csendre és illemre intik őket; megértik, hogy a szülők első sorban takarékosági szempontból a ruházat és iskolaszerek kímélésére szoritják. Hogy azonban valaki, akinek semmi érdeke nincs e mellett, törődik ezzel, az jelentékeny, sokszor hosszú időre kiható benyomást gyakorol reájuk.

Azért felnőttek védjétek meg, oltalmazzatok a gyermekeket, vegyétek pártfogásotokba a kiskorúakat, kik az emberbarátoknak kell hogy érjenek annyit, mint az állatbarátoknak az állatok, melyeknek érdekében minden körben, sőt hatósági körökben is, annyi védelmi intézkedést tesznek.

H I R E K .

Érettségi évforduló.

Érdekes és megható találkozásnak volt színhelye tegnap városunk. A 32 év előtt az itteni főgimnáziumban érettségit tett iskolatársak találkoztak az elválás óta először. Mint gondtalan, reményteljes ifjak indultak az életnek s mint öregedő és őszhaju, meglett férfiak kerültek össze. Ők érettségiztek először az itteni főgimnáziumban; a vizsgálatot kilencen tették le sikerrel, köztük hárman kitüntetéssel: Scsitinszky Adolf jelenleg pancsovai ügyvéd s az időközben elhunyt Zányi Kálmán (Zányi Bódog szilbereki ny. jegyző öccse) és Bogisich István, Ez utóbbi városunk szülőtte volt, aki ritka fényes észtehetséggel és páratlan szorgalommal összes vizsgáit kitüntetéssel tette le. A jogot elvégezve Zentára került mint járásbíró aljegyző, ahol 27 éves korában a tüdővész áldozata lett.

Az iskolatársak közül hatan vannak még életben: Zákó Milán, ny. verseci főispán, dr. Scsitinszky Adolf pancsovai ügyvéd, dr. Kanyó János kiskörösi plébános, Jószy Mladen martonosi gör. kel. plébános, Eremity Vljakó ny. martonosi jegyző és dr. Nicolits György zombori ügyvéd, a találkozás kezdeményezője.

A teljes számmal megjelent iskolatársak tiszteletére folyó hó 19-én este dr. Nicolits György ügyvéd bajai-utcai palotájában fényes estélyt adott, melyen részt vettek: dr. Czeisel Lajos József ügyvéd, Dömötör Pál kir. táblabíró, Demetrovits Sándor főgimnáziumi tanár, dr. Eperjessy Béla kir. törvényszéki elnök, Eibl Miksa cs. és kir. százados, Eremits Vljakó községi jegyző, Fodor Mihály p. ü. igazgató helyettes, Grammling Kornél kir. ügyész, Hauke Imre polgármester, Jószy Mladen gör. kel. plébános, Kovacsits Jenő főgimnáziumi tanár, dr. Konyovits Dávid ügyvéd, Kanyó János dr. plébános, Kupuszarevits Lyubomir gör. kel. esperes, Listyevity Titusz rendőrfőkapitány, dr. Markowithy Lajos törvényszéki bíró, Paul

azonban nincs meg az egyeseknek: a szövetkezett összességnek bizonyára meglesz.

Kezet fognak mindazok, kiknek lelke fogékony a betegek és szenvedők gyötrelmei iránt.

Jól gondolta, aki a tüdővészesek menedékházának a megteremtését női kezekbe rakta le. A nő érzékeny kebelében százsorosan visszhangot talál minden igazságtalanságnak és büntetlen szenvedésnek a jajkiáltása és részvétének egész melegevel, lelkének őszinte készségével siet mindazon vigaszt, enyhülést nyújtani, amivel az irgalom a szerencsétlenségnek tartozik.

Most is a nők indították meg az első mozgalmat arra, hogy segítsék megépíteni az emberi szenvedéseknek ezt az enyhítő állomását „a szenvedés enyhülésére és a humanizmus dicsőségére“. Ha lehet mindjárt itt a közvetlen közelben, városunkban, vagy legalább a környékbeli városok egyikében. De ha a szomszéd vármegyében vagy esetleg távolabb is lesz: mindgy! A mai kor közlekedési eszközei mellett megszűnt a távolság fogalma. Létesülhet ma itt, holnap ott egyike azon emberbaráti intézményeknek, melyek annyi nyomoroknak, annyi szenvedésnek és annyi boldogtalanságnak a kegyes enyhítésén és jótékony megváltásán fáradoznak.

Ne sajnáljuk filléreinket a nemes céltól; könnyen meglehet, hogy áldást hozó kamataiban közvetve vagy közvetlenül mi is részesülhetünk. Hisz uton-utfélen találkozunk a rettenetes tüdővésznek egy-egy elkínzott, meggyötört áldozatával, kinek bánatos lelkébe a boldogságnak legalább muló csalódását varázsolandja a szeretetünk hatalmával feltámasztott és újra éledő remény! S nem vagyunk-e egészségesen vagy betegen egyaránt egy nemzetnek gyermekei és testvérek az emberi sors közösségében? Járuljunk tehát készségesen a szeretet művéhez, mindegy, a haza határain belül bárhol létesüljön is az!

Leirtam gondolataimat, kedves Gizellám s mindazt, ami után érdeklődtél. Adja Isten, hogy megnyerhettelek volna ennek az eszmének. Gondold el csak, minő nagyszerű perspektívája nyílik itt a felebaráti szeretet magasztos gyakorlásának! Lépjétek hát akcióba ti is! Neked jó példával kell előljárni s a példa gyűjt, mert hidd meg nekem, a bibliai kegyes Jortebák és jóltevő Thabiták szellemei itt járnak közöttünk...

Legyen jelszó: Mentsük meg a tüdőbetegeket!

Kálmán ügyvéd, dr. Scsitinszky Adolf ügyvéd, Scultéty Ferenc árvaszéki elnök, Szól Sándor főgimnáziumi tanár, Vojnits István alispán, Zákó Milán ny. főispán.

A kedélyes hangulat, a kitünő zene, a gazdag menü s a házigazda és nejeinek lebilincselő szeretetreméltósága örökké felejthetetlen emléke marad a jelenvoltaknak.

A toasztok sorát dr. Nicolits György nyitotta meg; szép és eszmegazdag felköszöntőjében iskolatársait éltette. Dr. Scsitinszky a házigazdát, mint a jóbarát és kartárs mintaképet éltette; Jószyt dr. Nicolits jelenlevő édesanyjára mondott szívhez szóló felköszöntőt.

Derűs jókedv, kedélyes hangulat mellett mulatott a társaság s csak a késő éjféli órákban kezdett oszladozni.

Másnap a jubilánsok a római katolikus plébánia-templomban hallgattak Te Deumot, melyet dr. Kanyó János kiskörösi plébános tartott, azután a gör. kel. nagytemplomban vetek részt az istentiszteleten, melyet Jószyt Mladen martonosi plébános mondott.

Este Horvátovits Sztipó vendéglőjében volt sikerült bankett, melyen az iskolatársak fogadalmat tettek, hogy ezután minden évben megülik kegyelettel ezt az emlékezetes napot.

Előléptetés. A honvédelmi miniszter Fliess Györgyöt, a szabadkai csendőr szárnyparancsnokság hadapródját zászlóssá léptette elő.

Hivatalvizsgálat Deryén. Folyó hó 14-én vizsgálta meg Leinweber György szolgabíró és Dickmann Ferenc járási számvéző Derye község jegyzői irodáját s a község ügyvitelét. Ez alkalommal a tapasztaltakhoz képest legnagyobb elismeréssel adózott a község h. jegyzőjének, Ivenz Jánosnak, — aki ez alkalommal is bizonyosságot tett arról, hogy a jó jegyző minden tulajdonával rendelkezik — valamint az iroda személyzetnek ügybuzgó és szakavatott munkálkodásukért.

A szabadkai főispán halála. Bezeredy István, szabadkai főispán folyó évi október hó 18-án, hétfőn este tizedfél órakor hirtelen meghalt. Bezeredy 1861-ben Zomborban született. A katonai iskola befejezése után a 4. huszárezredben hadnagy lett s 1893-ban mint százados nyugalomba vonult s családjával Szabadkára költözött. 1895-ben Magyarokéletemben Tompa Antal függetlenségi párti jelölt ellen szabadelvű programmal megválasztották képviselőnek. 1904. október 8-án Szabadka és Baja város főispánja lett. Bezeredy már hosszabb idő óta betegeskedett. Hétfőn este hirtelen rosszul lett és előhívott háziorvosa már csak a bekövetkezett halált tudta konstatálni.

Összejövétel. A Voltair-egyesület vasárnap délután 5 órakor az Elite kávéház külön helyiségében ülést tart, amelyre a tagok ezután is meghívhatnak.

Továbbképző ipari tanfolyamok. A m. kir. Technológiai Iparmúzeum az iparosok továbbképzése érdekében Zomborban 1909. évi november 1-étől kezdődőleg tíz tanfolyamot létesít a következő tárgyakra: üzleti fogalmazás és ipari számtan, külön az iparosok és iparosnők számára; szerkezeti és ábrázoló mértan; szabadkézi rajz; építőipari szakrajz; ipari könyvvitel; cipész- és szabóipari szakrajz. — Az előadásokat az esti órákban tartjuk meg. Tandij nines; beirási díj címén az építőipari szakrajzra 3 korona, az üzleti fogalmazásra, a számtanra és a könyvvitelre 1—1 korona, a többire 2—2 korona fizetendő. Beiratkozhatnak az iparos mesterek és segítők. A beírás naponként a délelőtti órákban a felső kereskedelmi iskolában az igazgatónál, az ipartestületben az ipartestületi jegyzőnél történik. Ugyanott részletes felvilágosítás is kapható.

Voltaire-egyesület választmányi ülést tartott folyó hó 19-én. A választmány elhatározta, hogy a szabadkőművesek helybeli páholyának és a munkásságnak bevonásával Ferrer meggyilkolása felett tiltakozásának ad kifejezést egy felolvasó gyűlésen. Egyben elhatározta azt is, hogy Hajdu megyének a szekularizációra vonatkozó indítványának Bács-Bodrog megye közgyűlésén való tárgyalása alkalmából az indítvány előterjesztőjét, Lengyel Imre táblabíró üdvözlí.

Fényképészeti vacsora. A műkedvelő fényképészek egyesülete e hó 23-án, szombaton este a „Ratár“-ban társasvacsorát rendez. A vacsora után vetített képek lesznek bemutatva, ezek között Bleriot mester budapesti felszállása is. Az egyesület vendégeket is szívesen lát. A társasvacsorára jelentkezni lehet Fehér István drogeria üzletében.

Allami kisdudóvodai beiratás. A zombori cservenka külvárosi IV. sz. állami óvodánál (Konyovits-utca 25. sz.) a beiratások folyó hó 25-én megkezdődnek. Beiratkozni lehet mindenkor délelőtt 8 órától 11 óráig és délután 2 órától 4 óráig. Ezután is értesítetnek az érdekelt szülők, hogy a kisdudóvodánál sem beiratási, sem felvételi, sem tandíjat nem fizetnek. A kisdudóvodai felvétel teljesen ingyenes. Zombor, 1909. október 20. Zsulyevits Ernő s. k., felügyelő bizottsági elnök.

Festő- és iparművészeti tanfolyam. Hogy a művészetnek a gyakorlati életben való elterjedése a közönség körében intenzívebb módon elősegíthessék, a nőipariskolával kapcsolatosan egy festő- és iparművészeti női tanfolyam létesült Zomborban. Résztvevője lehet bárki, aki ilyenmű kiképzésben óhajt részesülni. Tandij havonként 8 korona, beiratási díj 2 korona. A tantervben van véve: alakrajz, csendélet, himzés- és kivarrás-tervezés és ipari tervezés a technikának legkülönbözőbb fajaival u. m. ceruzarajz, kréta- és szénrajz, tollrajz, víz- és olajfestés. Ami pedig az anyagot illeti, a különböző színes és nem színes papírokon kívül vászonra, selyemre, üvegre, bőrre, fára és báronyira is feshetnek, esetleg az égetéssel kombinálva. A gyakorlatás hetenként 2 órában történik minden kedden d. u. 2—4 óráig. A tanfolyam kezdődik november hó 2-án és kiállítással végződik június hó végén. Beiratkozni lehet a nőipariskolában (Zrinyi utca).

Esküdtek kisorsolása. A zombori kir. törvényszék f. évi október hó 18-án tartott ülésében a f. évi november havában megtartandó esküdtszéki tárgyalásokhoz kisorsoltattak rendes esküdteknek: Babos István kalapos, Bieliczky Kálmán ny. kir. albiró, Csetri Károly tanár, Gergurov Szreduje kereskedő, Gombos Nándor bádogos, Gösel Pál kereskedő, Hubay Miklós p. ü. segédítőkár, Janovich Gyula kir. jogügyi főtanácsos, dr. Jovánovits József ügyvéd, Káldor Márk gabonakereskedő, Keszler Dezső órász, Késmárky Béla ny. vm. főszámvevő, Kiss Sándor mézszáros, Knippl János szabó, Kocsis István kovács, dr. Konyovits David ügyvéd, Lalossevits György földbirtokos, Lánczok Antal vm. tb. főjegyző, Polzovits István földbirtokos, Prokópy Imre tanár, Radó József, Scultéty Ferenc árvaszéki elnök, Spitzer Sándor kereskedő, Tóth Ferenc kovács, Ugrý István kályhás, Ulrich Ferenc keztyűs, Utornik István nyug. vm. irnok, Vukisevits Vladimir kereskedő, Weidinger Lajos kereskedő, Weisz Simon tojáskereskedő. — Helyettes esküdteknek: Ádám József kovács, Anisits György szíjgyártó, Benya Antal vendéglős, Boesa Mátyás koresmáros, Bogdán István hentes, Cselyuszka Antal cipész, dr. Cserniczky Andor p. ü. fogalmazó, Hoffmann István, Krenenka Mátyás hentes, dr. Turányi Zsigmond ügyvéd.

Esperantó tanfolyam. A Budapesten székelő „La verda standardo“ esperanto egyesület Zomborban levő tagjai az esperanto nyelv megtanulására tanfolyamot rendeznek. Az előadásokat az evangélikus egyház elnökségének engedélyével az evangélikus iskola helyiségében minden hétfőn és csütörtökön este 6 órakor tartják. Az érdeklődőket szívesen látják.

Dalestély. A zombori iparos dalárda november hó 13-án az ipartestület helyiségeiben tartja meg harmadik alapszabályszerű dalestélyét.

Esküvő. Dr. Langhoffer László Dobsina város polgármestere folyó hó 28-án esküszik örök hűséget Dörner Mártának Óbecsén.

Urihölgyek szabászati tanfolyama. A zombori női ipariskola vezetősége több oldalról jött felszólításnak engedve, elhatározta, hogy ez évben uriaszonyok s leányok részére szabászati tanfolyamot rendez. A tanfolyamon szakszerűleg lesz a szabászat minden ága oktattva, de célszerűség szempontjából egybe lesz kötve gyakorlati oktatással (varrással) is. Így uri hölgyeinknek alkalmuk nyílik ezen igazán célszerű s szükséges dolgot elsajátítani anélkül, hogy kénytelenítve lennének valamely felsőruha varrási szalont látogatni. A vezetőség a tanórákat is úgy osztotta be, hogy a hölgyek miatta se házi, se társadalmi kötelezettségeikben háborgatva ne legyenek. A tanfolyam október hó vége felé kezdődik s 10 hétig tart. Hetenként három nap: hétfőn, szerdán s pénteken d. u. 3—5 óráig. (A tantermek villanyvilágításra vannak berendezve.) Beiratkozási díj 3 kor., tandij 30 kor. Beiratkozni lehet mindennap délelőtt a nőipariskolában, Zrinyi-utca.

A postások fizetésrendezése. A postások fizetésrendezése az 1910. évi költségvetés keretében megoldást fog nyerni. A postások fizetése ugyanolyan lesz, mint a vasutasoké; a fizetés a IX. fizetési fokozatig bezárólag automatikusan emelkedik, magasabb fizetési fokozat (felügyelő, főfelügyelő) elérése azonban ezután is kinevezés útján fog történni. A fizetésrendezéssel kapcsolatban az egyes rangfokozatok által ellátandó munkakör is pontosan szabályozva lesz, ami szintén régi kívánsága a tisztviselői karnak. Itt említjük meg azt is, hogy a kormány csakis azon feltétel mellett engedélyezte a fizetésrendezést, hogy a postások által jelenleg élvezett részjutalék megszűnik, a főfelügyelői, felügyelői és főtisztai állások pedig fokozatosan mintegy négyszáz állással csökkentve lesznek, ellenben a segéd-tisztai állások megfelelő módon szaporíttatnak.

Az új kivándorlási törvény hatása. Az új kivándorlási törvény tudvalevően oly irányú intézkedéseket is tartalmaz, hogy külföldi hajóstársaságok külföldi kikötőkre nézve is megszerezhetik a magyar kivándorlók szállítására való törvényes engedélyt, ha a magyar törvény rendelkezéseinek magukat alávetik. A híres kivándorlási nagyvállalkozók: a Hamburg—Amerika, a Norddeutscher Lloyd és a többi társulat, amelyekkel e tekintetben a belügyminiszter évekig tárgyalt, kényelmetlennek és ami a fő, veszélyesnek tartották a törvényes üzletet és addig huzták-vonták a tárgyalásokat, míg a belügyminiszter megszakította velük a további érintkezést, úgy hogy ezek a tárgyalások megszüntek s most már a kormány a törvény teljes szigorát fogja alkalmazni a külföldi csábítás és a törvény megkerülésével észak felé való kivándorlás ellen. Ujabbán különösen a Hamburg—Amerika vonal és a Norddeutscher Lloyd hálózatba be zugyngökeivel az országot, az új kivándorlási törvény azonban elég módot nyújt e lelkiismeretlen üzelmek üldözésére és megtorlására. Mással hónap telt el az új törvény életbelépése óta s a hatás lassan-lassan máris érezhető, mert a határrendőrség kiméletlen szigorúsággal ellenőrzi a Hamburg, Bréma, Antwerpen felé utazókat.

Reform a felsőkereskedelmi iskolákban. A közoktatásügyi miniszter — mint a P. N. írja — a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg kimondotta, hogy a felsőkereskedelmi iskolák hároméves tanfolyamát négyévesre változtatja, egyszersmind azonban megszünteti ezeknél az iskoláknál az érettségi vizsgálatot. Ezzel a reformmal azt akarják elérni, hogy a kereskedelmi iskolai ifjuságnak mostani túlterhelésén könnyítsenek és az iskolai képzést mégis fokozzák.

Villanyvilágítás Titelen. Titelen élénk mozgalom indult meg villanyvilágítás behozatala iránt. A mozgalom élén a község előkelősége áll, mely teljes erejéből agitál a villanyvilágítás mellett. Az ügy már annyira előhaladt, hogy legközelebb döntés alá kerül s létesítése a szépen fejlődő községet ismét egy hatalmas lépéssel előbbre viszi.

Elgázolta a saját fiát. Lapunk mult számában megírtuk, hogy Béregen Illity Iván saját fiát mily szerencsétlen módon gázolta el. A fiu a földhengerelő alá került és súlyos sérüléseket szenvedett. Mint most tudósítónk jelenti, a szerencsétlen 7 esztendőös gyermek iszonyu kínok között sérüléseibe belehalt. Holttestét felboncoltatta a bajai bíróság.

Csak egy virágszálat! Városunkban és megyénkben is visszhangra talált a József kir. herceg Szanatorium Egyesület felhívása. Hölgyeink most szervezkednek a vármegye alispánjának felhívására és e hó 30-án irgalmas adományokat gyűjtenek a szegénysorsu tüdőbetegek javára. *Csak egy virágszálat!* jelige alatt történik a gyűjtés. Az egyesület fölhívásában ezeket mondja: A haldoklók szolítanak. Legyen a sirok koszorúja egy virágszállal egyszerűbb; égjen egy méceszel a sirokon kevesebb és ennek árából ki fog gyulni egy pislogó élet. Esvé kér az egyesület minden jó szívet, hogy váltsa meg mindenki ezt a szent vámot nemzete dicsőségére, özvegyeknek, árváknak, ügyefogyottaknak könyei felszárítására. Aki ezt megteszi, akinek szívében az irgalom érzete fölfakad, annak halottja tudni fog arról. Kegyeletünk szent, megtisztult, nemes tanúsítása lesz, ha egy ujonnan létesítendő szegénysorsu tüdőbetegeket gyógyító népszanatoriumának építési tőkéje gyarapítására halottak napja alkalmából adományát eljuttatja. Ezt kéri az egyesület bizó hittel és reménységgel.

Gyűjtogatók. Dunagárdony községben e hó 15-en éjjel kigyult Péter Magdolna özvegyasszony háza, mely csakhamar le is égett. A csendőri nyomozás kiderítette, hogy a házat maga az özvegy gyújtotta fel 14 éves fia segítségével, még pedig védekezésük szerint azért, mivel a termés nem sikerült és pénzre volt szükségük.

A titokzatos hulla. Rém község határában rémes leletre bukkantak. A napokban egy parasztyerek egy hullát talált, amely keresztben feküdt az országuton. A holttest nyaka és feje egészen szét volt roncsolva, a bőrt szinte lehúzták róla, olyannyira, hogy fölismerhetetlenné vált. A gyerek nyomban értesítette a csendőrséget, amely a helyszíntre kiszállt és a hullát eltemettette.

A leány miatt. Bogyánban — mint tudósítónk jelenti — hétfőn este a Jaksits-féle koreszmában az ablakon keresztül agyonlőtték Berzenkovits Antal ottani parasztleányt. A szerencsétlen fiatal embert a fején érte a halálos lövés és nyomban eszméletlenül fordult le a székről. A csendőrség a tettes kézrekerítése érdekében azonnal megindította a nyomozást, melynek folyamán sikerült is a gyilkost Zárin József személyében elfogni. Zárin egy vadászfegyverrel terítette le áldozatát. Mindketten ugyanegy leányba voltak szerelmesek és a mellőzött vetélytárs boszuja adta kezébe a gyilkos fegyvert.

Megmérgezett gyerekek. Noll Péter titeli gazda két kis fiával és ezeknek két játszótársával a mezőre ment virágot szedni. Utközben a gyerekek beléndeket találtak és megkostolták azt. A mérgező növény élvezete folytán kedden Noll két fia nagy kínok között meghalt, míg két játszótársuk haldoklik.

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ október 17-iki számának első cikkét Kenedi Géza írta Assisról és Assisi Szent Fereneről, számos szép képpel. A többi képsorozatok Andos Zorn műveinek a Szépművészeti Múzeumban rendezett kiállítását, a Fiumében minap fogott

óriási cápát, az ujoncok október 1-iki bevonulását stb. mutatják be. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Bodor Aladár és Varságh János verse, Krudy Gyula novellája, Dániel Leuseur franciából fordított regénye. Egyéb közlemények: kép és ismertető cikk Dayka Gábor ungvári szobráról, Báthory Istvánnak Páduában levő, nálunk eddig nem ismert szobráról, tárca-cikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkrónika“-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félre 2 kor. 40 fillér.

V E G Y E S.

A fogak ápolására még a zsenge gyermekkorban nagy gondot fordítsunk. Igaz, hogy a tejfogak kihullanak és ezek helyébe nőnek az állandó fogak, mindazonáltal nagy gond fordítandó a tejfogak állására és az esetleges hibákat időben mutassuk meg a fogorvosnak, mert ezáltal igen gyakran elejét vesszük annak, hogy az állandó fogak között hézagok támadnak avagy a fogak egymásra nőnek, előre állanak stb. Különösen a foghullás idejében, mikor a tejfogak kipotyognak, kísérjük figyelemmel a gyermekek fogait.

Mennyit eszik az ember halála órájáig? Egy német tudós hosszadalmas és kimerítő módszer segélyével kiszámította, hogy átlag mennyi táplálékot fogyaszt el az ember halála napjáig. Az ő számításai szerint egy 70 évet megélt egészséges, rendes étvágyu ember nem kevesebb, mint 96,600 kilogramm táplálékot kebelezett be magába szilárd és folyékony táplálék alakjában. Az ő számításai szerint egy 75 kilogramm súlyu ember, ha 70 évet megélt, ugy 1280-szor annyi folyékony és szilárd táplálékot kebelezett be, mint a testsulya.

Az orosz börtönök. Krapotkin herceg, az ismeretes forradalmár és kitünő tudós „Rémuralom Oroszországban“ címmel új könyvet írt a londoni „parlamentari orosz bizottság“ megbízásából az oroszországi börtönökben uralkodó hallatlan állapotokról. 1909. február hó 1-én a birodalom fegyházaiban 181.137 fogoly volt internálva, nem számítva ide azt az éppen szállítmányban levő 30.000 foglyot, kiket Szibéria különféle helyeire vittek s a falusi és városi rendőrségi börtönökben senyvedőket. A foglyok közt rettenetesen dúl a skorbut és tifusz a roppant túlszofaltság következtében. Különösen Moszkvában a Butirki-fegyintézetben uralkodnak borzalmas állapotok, mint ezt az ott elzárt dumatagok is bizonyítják. A ruha és fehérmű a fölhuzás alkalmával rongyokká szakad szét. Az itteni 1300 fegyencnek fele politikai fogoly, minden cella tizenkét lépés hosszú, öt lépés széles s egy ilyen cellában huszonöt fogoly szorong, kiket naponként csak 15 percre visznek szabad levegőre. A betegek a közös cellákban maradnak, megláncolva, mint a többiek. A felügyelők szakadatlanul verik s azután a „sötét lyukba“ lökik őket. Krapotkin külön fejezetet szentel a kegyetlenkedéseknek és kínzásoknak, melyeknek mezején Csernyavszky chersoni kormányzó aratta a legtöbb babért. Hallatlanul kínoztatta a foglyokat, tüvel szurkáltatta, tüzes vassal égettette s mikor végre borzalmasságai napfényre kerültek, a derék urat egyszerűen áttették a politikai vizsgáló-osztályra. Egyéb baja nem történt. A schlüsselburgi várban a foglyok állandóan meg vannak láncolva, a cellákban rettenetes hideg uralkodik s a foglyok a kínzások elől csak éhségstrájkjal menekülnek. Legutóbb is egyszerre hatszáz fogoly akarta agyonéheztetni magát. Legrettenetesebb a halálra ítélték sorsa, mert ezeket addig a pillanatig, míg a vesztőhelyre nem viszik,

iszonyuan megkínözzák. Annyira, hogy sokan nem képesek megvárni a szabadulás óráját s egy-egy óvatlan pillanatban a fejüket zuzzák szét a falon vagy más módon szabadulnak meg kínzóiktól.

NYILTTÉR. *)

Nyilatkozat.

Ez uton értesitem ismerőseim, valamint barátaimat, hogy mindazon személyemet sértő rágalmakért, melyet Butkovits József zombori koreszmáros rólam terjesztett, — ez irányban magamnak birói uton fogok elégtételt, illetve megtorló intézkedést keresni.

Zombor, 1909. október 21.

Irinyi Béla.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Páratlan alkalom!

Helyben elsőrendű jól kipróbált

fűzőket,

úgy

- egyenesítő-hasfűző -

bármilyen alakra, csak még két heti itt tartózkodása alatt készit:

Fenyvesi Sarolta

Kossuth-utca, Falcione-féle ház 2-1
(a gyógyszerár mellett.)

Felkérem a t. hölgyeket, hogy megrendeléseiket mielőbb hozzam juttatni méltóztassék.

Kiadó ház.

A Széchenyi-körut

16. sz. ház 1909.

*** évi november hó**

:: 1-től kiadó. ::

! Újdonság !

:: VILLAM ::

ZSEBLÁMPÁK

1 korona 60 fillérért kaphatók

Teltsch Gáspár

3-1 optikusnál Zomborban.

Házeladás.

Elköltözés miatt az Aranygerenda-utca 5. számú ház **kedvező feltételek** mellett

azonnal eladó.

Van szerencsém értesíteni az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy helyben, Farkas-utca 11. szám alatt

női ruhakészítési műtermemet

megnyitottam.

Francia és angol ruhák készítését a legkényesebb ízlést is kielégítő módon eszközölöm, jutányos árak számítása mellett.

Vidéki megrendelésnél egy jóállású derék beküldése és pontos aljmerítéket kérem.

Magamat a tisztelt hölgyközönség pártfogásába ajánlva

kiváló tisztelettel

Szmekár Viktória.

Zománc-fényes

GALLÉR

ÉS

KÉZELŐ

TISZTÍTÁS

HUSVÉTH

kelmefestő és vegytisztító
!! INTÉZETÉBEN. !!

Szőlővesszők és boreladás.

Ripária és Monticola gyökeres amerikai alanyvesszők **ezre 30 K.**

Egy éves zöldoltványok, vegyes csemegefajok **száz db 28 K.**

Saját termésű tavali **rizlingi bor 44 fillér literje.**

Az italadót a vevő fizeti; legkisebb mennyiség 50 liter.

SZLÁVY PÉTER

Zombor, Nagytemplom-utca 7. sz.

248-3-2

3-3

Géza-utca 14. sz. a. (Szelencse)

EGY URI LAKÁS 280 frtért

november 1-ére kiadó. Áll: 4 egymásba nyíló 6 ablakos utcai szobából, fűthető előszobából, éléskamrából, 2 konyhából és fasz-

*-1 kamrából.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.

Bérlő: **Sárközi Béla.**

GŐZFÜRDŐ:

URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2 2 órától 6-ig.

Kitünő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss viz.

52-9

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 46

Egy jó házból való fiu — teljes ellátással —

tanonc

felvétetik

SCHERER M.

üveg-, porcellán- és butorkereskedésében

ZOMBORBAN.

Halottak napja

közeledtével értesítem a n. é. közönséget, hogy

élő- és művirág koszorúk

bámulatos olcsó árban kaphatók raktáramban.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A n. é. közönség pártfogását

00 3-1 kérve 00

ÖZV. SÓKA ISTVÁNNÉ

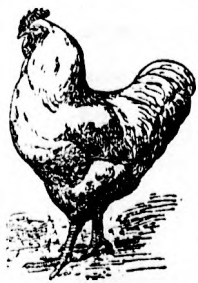
!! művirágkészítő !!

ZOMBORBAN, Apolló-utca 22. szám.

!! Őszi szállításra előjegyezhetők !!

Kitüntetések:

Arad
Budapest I., II.
Belgrád
Lovrin
Lugos
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szeged
Szalmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Wien
Zenta

Fehér Wyandotte

Reitter Oszkár

főkapitány,

fajbaromfi gazdasága, **NAGYBECSKERÉK.**

- ANGLIÁBÓL -

hozott telivér, fajtisztá, legelsőrendű állatok

Óriás nagy angol emdeni liba 25 25

Óriás nagy pekingi kacsa 10 8

Fehér Wyandotte (amerikai kitünő téli tojók) 10 8

Fehér Orpington 10 8

Sárga Orpington 10 8

FAJTISZTASÁGÉRT JÓTÁLLÁS!

Állami nagy aranyérem! Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések!

!! Eladó !!

szobanövények,

3-2 mint: 250-3-1

**pálmák, ficusok, fenyők,
virágzó ciklamon, szegfű,
krizantémum és begoniák;
továbbá mindszentekre**

sírkoszorúk

... élővirágból ...
elfogadható árért kaphatók:

CSÉRER GYULA,
városi kertésznél
ZOMBOR.

SCHMIDT FÜLÖP
butor- és műasztalos
ZOMBORBAN.

Alulírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Zomborban, Apolló-utca 1. sz. a. fenálló

asztalos
műhelyemet

megnagyobbítottam és azt villanyerőre berendeztem.

Elvállalok saját rajzaim vagy a megrendelő rajzminta után a legkényesebb és a legizlésebb, nemkülönben szakmámba vágó összes munkák készítését is a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a nagyérdemű közönség szives támogatását, maradok
12-3
kiváló tisztelettel

Schmidt Fülöp,
műasztalos.

76. sz.
II/1909.

Kihirdetés.

Kihirdetem, hogy a következő két házassuló egymással házasságot szándékozik kötni, u. m.:

	Vőlegény	Menyasszony
Családi és utóneve és esetleg egyéb közlelbi megjelölése	Radocz Mihály	Gyurinka Petronella
Családi állapota	nőtlen	hajadon
Állása (foglalkozása)	cipésmester	
Vallása	róm. kath.	róm. kath
Életkora és születési helye	1884. szept. 22 Kishegyes	1889. május 24. Bácsföldvár
Lakhelye	Beccsin, Szerémmegye	Bácsföldvár
Szüleinek családi és utóneve	néhai Radocz József Zajak Erzsébet	Gyurinka Mihály Ivanics Erzsébet

Felhívom mindazokat, akiknek a nevezett házassulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül vagy a kifüggesztési helyi községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsek be. Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni, u. m.: Bácsföldváron és a „Bácska” című lapban.

Kelt Bácsföldváron, 1909. évi október hó 18 án.

Lovász István,
anyakönyvvezető

:: Kiadó lakások. ::

4619/kg. 1909.

Zomborban, az Erzsébet-téren levő **11. sz. házban** 4 szobás lakás (2 utcai és 2 udvari) 1 előszoba, fürdőszoba, cselédszoba, nagy pince és a hozzávaló mellékhelyiségek, — továbbá a **Dob-utcában levő 18. sz. házban** 2 utcai és 1 udvari szoba, 1 előszoba, pince és a hozzávaló mellékhelyiségek, — végül **ugyanott 2 szoba, előszoba, pince és a hozzávaló mellékhelyiségek november 1-ével kiadók.**

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos:

BOSNYÁK TÓBIÁS

3-2 Zombor, Erzsébet-tér 11. sz.

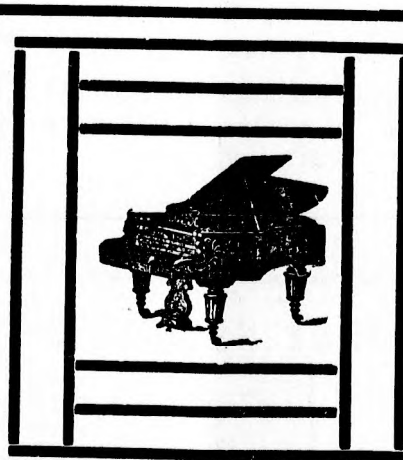
Pályázati hirdetemény.

Sajkásszentiván községében üresedésbe jött II-od irnoki állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen — keresztlevéllel is — felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi november hó 3-án délelőtt 11 óráig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Az állás javadalmazása évi 800 korona készpénz.

Titel, 1909. október 15-én.

SZEMZŐ JÁNOS,
főszolgabíró.

10-7

== Ne vásároljon ==
ZONGORÁT
vagy
PIÁNINÓT,

mielőtt meg nem tekintené

RAAB KÁROLY - hangszerésznek nagy - **ZOMBORBAN.**

Nagy raktár STINGL TESTVÉREK, KOCH és KORZELT, LAUBERGER és GLOSS és LUNCZ-féle világhírű zongoragyárosoknak zongorái és piáninói.

- Zongorajavitást és hangolást elfogadok. -

Külön zongora-raktár és kölcsönző intézet Orgona-utca 12. sz. alatt.